

RIIGIKOHUS

PÕHISEADUSLIKKUSE JÄRELEVALVE KOLLEEGIUM

KOHTUMÄÄRUS

Kohtuasja number	5-25-7
Määruse kuupäev	3. september 2025
Kohtukoosseis	Eesistuja Saale Laos, liikmed Julia Laffranque, Nele Siitam ja Margit Vutt
Kohtuasi	Sulev Švilponise, Kaspar Kartanase ja Märt Põdra kaebused Vabariigi Valimiskomisjoni tegevuse peale
Asja läbivaatamise viis	Kirjalik menetlus

RIIGIKOHUS MÄÄRAB

Jätta taotlus riigikohtunik Villu Kõve taandamiseks rahuldamata.

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. Märt Põder esitas 18. juunil 2025 kaebuse, milles taotleb, et Riigikohus tunnistaks tema Vabariigi Valimiskomisjoni (VVK) 12. juuni 2025. a koosolekult eemaldamise õigusvastaseks. Lisaks taotleb kaebaja Riigikogu valimise seaduse (RKVS) § 12 lg 3, § 19⁴ jt valimiste vaatlemist reguleerivate sätete põhiseaduspärasuse hindamist.
2. Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium liitis 27. juuni 2025. a määrusega kaebaja ning Kaspar Kartanase ja Sulev Švilponise kaebused põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seaduse (PSJKS) § 52 alusel ühte menetlusse ning uuendas menetluse PSJKS § 45 lg 1 alusel.
3. Kaebaja esitas 3. augustil 2025 avalduse, milles taotleb muu hulgas riigikohtunik Villu Kõve taandamist. Ta leiab, et riigikohtunik pole asja lahendamisel erapooletu, kuna ta on ametisse nimetanud VVK esimehe ja on VVK kohtunikest liikmete suhtes võimupositsioonil. Riigikohtunik on sõnavõttudes kirjeldanud raskusi VVK kohtunikest liikmete nimetamisel. Eeltoodu avaldab riigikohtunikule kohtuasja lahendamisel ebakohast mõju. Erapoolikust kinnitab ka Riigikohtu tegevus varasemate kaebajaga seotud kohtuasjade lahendamisel, nt nr 5-25-3 ja 5-25-18.

KOLLEEGIUMI SEISUKOHT

4. Riigikohtunik Villu Kõve taandamise põhjendatust hinnatakse tsiviilkohtumenetluse seadustiku (TsMS) alusel (vt RKPJKm 02.06.2025, 5-25-5/4, p 3). Kolleegium leiab, et praegusel juhul TsMS §-s 23 sätestatud taandamisaluseid ei esine.

5. Kaks VVK liiget, st ühe esimese ja ühe teise astme kohtuniku, nimetab ametisse Riigikohtu esimees. See on tema seadusest tulenev kohustus (RKVS § 10 lg 2 p-d 1 ja 2). Selle kohustuse täitmise keerukus ei muuda Riigikohtu esimeest erapoolikuks. Samuti ei tingi Riigikohtu esimehe erapoolikust asjaolu, et VVK 1. juunil 2024 ametisse astunud koosseisust valiti esimeheks just teise astme kohtu kohtunik, kelle nimetab ametisse Riigikohtu esimees, sest RKVS § 10 lg 4 esimese lause kohaselt valivad VVK esimehe ning aseesimehe esimesel koosolekul VVK liikmed. Lisaks, kaebaja mittenõustumine põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi tegevuse ja seisukohtadega eelnevates kohtuasjades ei anna samuti alust kahelda põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumit juhtiva Riigikohtu esimehe erapooletuses.

6. Eeltoodud põhjustel jätab kolleegium taotluse rahuldamata.

(allkirjastatud digitaalselt)